

HOKEJ

Růžička doufá v obrat

Vítěz základní části a loňský mistr je na pokraji vyřazení z play off. Slavia totiž prohrává s Vítkovicemi ve čtvrtfinále poměrem 1:3 na zápasy **SPORT | strana 24**

Desítky sekund na nabíjení baterie mobilního telefonu slibuje nový objev amerických vědců.

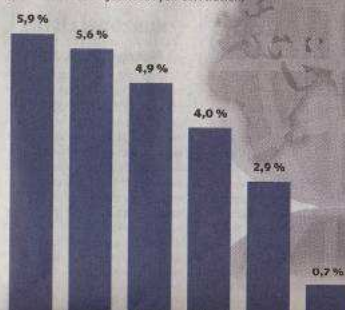
VĚDA | strana 16

UVNITŘ VĚDA, KULTURA, SPORT

Česko míří do recese

Český statistický úřad včera zveřejnil odhad vývoje hrubého domácího produktu země v loňském roce. Zatímco celkový růst v loňském roce dosáhl 3,1 procenta, v posledním čtvrtletí ekonomika rostla pouze o 0,7 procenta. Silná závislost Česka na exportu a pokles ekonomik většiny evropských zemí naznačují, že další propad domácí ekonomiky je nevyhnutelný.

Vývoj růstu českého HDP od začátku hypoteční krize v USA (meziroční růst v jednotlivých čtvrtletích)

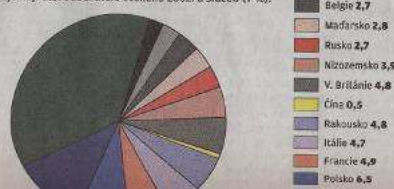
Česko země průmyslu

Tuzemský HDP vloni těsně překonal hranici 3,7 bilionu korun. Graf ukazuje rozložení domácího produktu mezi jednotlivé obory v milionech korun.

Česko je životně závislé na exportu

Více než tři čtvrtiny českého HDP tvoří vývoz. Graf ukazuje největší odběratele českého zboží a služeb (%).

Tak špatně na tom česká ekonomika nebyla nejméně 10 let. Statistika včera potvrdila, že v posledních měsících loňského roku klesala.

RADEK ŠALANDA

PRAHA Českí statistici včera zřejmě definitivně vyléčili i ty poslední optimisty, kteří tvrdili, že Česko se krize netýká. Nová a přesnější čísla, která včera zveřejnili, svěřila čela ekonomů i stručů státní kasy. Zatímco odhad Českého statistického úřadu z minulého státního počítal, že ekonomika loni roste tempem 3,5 procenta, po víceřekku je to už jen 3,1 procenta. O nových a přesnějších číslech informoval včera předseda úřadu Jan Fischer.

Na celoročním výsledku se nejhůře podepsala poslední čtvrtletí. „Ve čtvrtém čtvrtletí loňského roku růst hrubého domácího pro-

duktu činil meziročně už jen 0,7 procenta. Pokud se ale HDP za toto období srovná se třetím čtvrtletím 2008, jde už o pokles 0,9 procenta.“ uvedl Jan Fischer. Mezi čtvrtletí pokles HDP přitom českou ekonomiku postihl naposledy v roce 1998.

Za hlavního viníka propadu celé

české ekonomiky na konci uplynulého roku označili představitelé statistického úřadu zahraniční obchod. „Právě na něm se ekonomická krize v případě Česka podepisuje nejvíce. Zatímco dříve byl export motorem české ekonomiky, ve čtvrtém čtvrtletí se stal naopak brzdou. Tuzemské exportní firmy

nyní bojují s žalostným nedostatkem zakázek.“ uvedl Jan Fischer.

Včerejší čísla jsou přitom stále odhadem, který bude statistický úřad dále revidovat. „Vzhledem k tomu, že v daném období klesaly exporty v průměru o 14 procent, očekáváme další revizi, a to směrem dolů.“ varoval Vladimír Píko-

ra, hlavní ekonom společnosti Next Finance.

Ke zpěsmění došlo i u předchozích čtvrtletí. HDP za druhé čtvrtletí 2008 vzrostl pouze o čtyři procenta, a nikoliv o dříve uváděných 4,6 procenta. Podobně dopadl i třetí kvartál 2008. Růst HDP byl zde snížen z 4,2 procenta na 2,9 procenta.

Přestože si česká ekonomika podle posledních čísel na konci loňského roku ještě udržela mírný meziroční růst, analytici hovoří o větším relativním propadu proti jiným zemím, zejména Německu. Uporozornují na to, že je již jen otázka času, kdy se jednoznačně potvrdí, že se české hospodářství dostalo do recese.

Podle analytika společnosti Pio Josefa Novotného už tuzemská ekonomika v recesi je. „Vše bude zřejmé, jakmile budou k dispozici data vývoje hrubého domácího produktu v prvním čtvrtletí letošního roku.“ uvedl Novotný. Podobně se vyjádřil i David Marek, hlavní ekonom společnosti Patria Finance. „Recese začala, o tom již není pochyb.“ uvedl Marek již dříve.

Odhady vývoje ztrácejí smysl

PRAHA Dělat v současné době prognózy, na jaké hodnotě letos skončí HDP, je prakticky zbytečné.

Včera o tom na tiskové konferenci hovořil Jan Fischer, předseda Českého statistického úřadu. „Děni v ekonomice v uplynulém roce Fischer přirovnal k tektonickému vrásnění. „Změny v ekonomice během jediného roku nebyly v historii Česka nikdy tak razantní, jako tomu bylo právě v roce 2008. Jakékoliv modelování a odhady, byť na seriózních základech, se v nynější

době stávají téměř bezcenné.“ řekl Fischer.

Není pak žádným překvapením, když včerejší údaje o zpomalení růstu ekonomiky ve čtvrtém čtvrtletí 2008 byly o 1,3 procentního bodu nižší, než odhadovala ve své prognóze Česká národní banka. Vliv na rozdíly měla úprava metody očištění HDP o kalendářní vlivy, a hlavně výraznější nástup krize.

S prognózováním HDP má problém i ministerstvo financí. Ještě loni v říjnu ministerstvo po-

četilo s tím, že ekonomika letos poroste o 3,7 procenta. Na počátku letošního února ministerstvo počítalo už jen s růstem 1,4 procenta. Ministr financí Miroslav Kalousek teď nevykládá, že by vývoj českého hospodářství mohl být horší.

Blíže k realitě mají podle všeho odhady hovořící o recesi. Třeba ekonom Patria Finance David Marek na základě včerejších údajů revidoval svůj odhad pro letošní pokles ekonomiky, a to dokonce až na 3,5 procenta. Šal

Firmy si nevěří, posílají se k soudu

Stále více velkých podniků končí v insolvenčním řízení. Podle odborníků jsou věřitelé v době krize netrpěliví a rychleji se obrací na soud.

VOJTECH BEDNÁŘ

PRAHA Přestože má jít o krajní řešení, výhrůžka insolvenčním řízením se v Česku stává běžnou cestou vymáhání nezaplacených pohledávek. Mnohdy neoprávněně.

Nejnověji si insolvenční návrh vykoledovala stavební společnost Hochtief od dodavatele Mramor Slivence. Hochtief údajně dluží

přes milion korun, nároky ale odmítá jako neoprávněné. „Někdy různé subjekty sahají k insolvenčnímu řízení z ne zrovna čestných pohůtek. Podání šikanózního návrhu je v jejich rukou silným nástrojem se zásadními účinky.“ upozornil David Vosol, partner v advokátní kanceláři bpv Braum Haškovicová.

Více insolvenčních návrhů potvrzuje i ministerstvo spravedlnosti. „Zaznamenáváme nárůst počtu insolvenčních řízení. Zákon platný od minulého roku se stává známým a dostává se do praxe.“ uvedla mluvčí resortu Jitka Zinke. K tuzemským soudům už bylo podáno přes šesti a půl tisíce návrhů.

„Existují kauzy, kdy díky insolvenčnímu návrhu došlo k okamžité úhradě již dávno platných pohledávek. Principiálně však tento postup považujeme za nebezpečný, neboť musí být až poslední a krajní mož-

Firmy mají tím dál častěji dojem, že když nedostanou své peníze dnes, tak už se k nim nemusí dostat

ností.“ uvedl Cyril Mores z poradenské společnosti Creditreform. Během insolvenčního řízení smí dlužník jen velmi omezeně nakládat s majetkem, což znamená naklá-

dání komplikace. Při podání návrhu přitom není třeba nijak dokazovat jeho oprávněnost.

Jedním z důvodů tohoto stavu jsou i dopady hospodářského útlumu, které podryvají důvěru a vytvářejí silné finanční tlaky. „Je známo, že nervozita stoupá. Firmy mají často dojem, že když nedostanou své peníze dnes, tak už se k nim nemusí dostat.“ popsal Vosol.

Případy z posledních měsíců dokazují, že zneužívání insolvence nabývá na síle. Příkladem je společnost Geosan Group, která byla po několika měsících řízení soudem označena za zdravou a navrhovatelé se tak domáhali sporných pohledávek v rozporu se zákonem. Po-

dobnou zkušenost má také firma Strabag.

Jedná se o poměrně zneužitelný nástroj, neboť insolvenční návrh si ve většině automaticky vysvětluje negativně a většinou významně poškozují jméno firmy.“ komentoval to Mores.

Zákon sice ukládá povinnost návrhy škody v případě neoprávněného řízení, u řady těžko dosaditelných navrhovatelů se ale poškození je ke svým penězům nikdy nedostanou. Řešením je podle Vosola bylo například povinné skládání kauců na náhradu škody při podání návrhu nebo zavedení poplatků z vymáhané částky. Současná novela zákona s tím ale nepočítá.

Padají i trhy, ze kterých Česko žije

PAVLA KOZÁKOVÁ

PRAHA/BRUSEL Závěr loňského roku přinesl větší členský země Evropské unie jen další starosti. Jejich ekonomiky se totiž v posledním čtvrtletí propadly více než se původně očekávalo. Vyplyvá to z údajů Evropského statistického úřadu.

Špatnou zprávou pro Českou republiku jsou zejména výsledky Německa, kam směřuje největší část tuzemského vývozu, zhruba třetina. V posledním čtvrtletí loňského roku zaznamenal německý hrubý domácí produkt pokles o 2,1 procenta v porovnání s předchozím čtvrtletím. Propadlo se tak jen hlouběji do recese. Jedná se už o třetí pokles v řadě – po propadu o 0,5 procenta jak ve třetím, tak ve druhém čtvrtletí loňského roku.

Druhý největší dovozce českého vývozu, sousední Slovensko, 1,9 procenta. Na konci loňského roku rostlo i Polsko, i když jen o 0,3 procenta. K našim severovýchodním sousedům má 6,5 procenta českého exportu.

Významným exportním trhem České republiky jsou i Francie, Itálie a Rakousko. Každá z těchto zemí odehrává necelých pět procent českých výrobků. Jejich HDP zaznamenal v posledním čtvrtletí pokles. Itálie postihl dokonce již třetí propad za sebou, a zůstává tak v ekonomické recesi.

Pokles o 2,4 procenta postihl i HDP Švédska, kam putuje zhruba 1,8 procenta tuzemského vývozu. O dvě procenta se propadla i ekonomika Dánska, kde končí necelá procenta českého vývozního artiklu. Pozitivní zpráva pro Česko nepřijí ani z Japonska a USA. Americká ekonomika se propadla o 1,6 procenta a Japonská dokonce o 3,3 procenta.

Propad domácí ekonomiky postihl většinu zemí EU

Největší propad domácí ekonomiky zaznamenal v posledním čtvrtletí loňského roku Estonsko, kterému se HDP oproti předchozímu kvartálu snížilo o 4,2 procenta. Propad o více než dvě procenta postihl HDP Dánska, Německa, Portugalska a Švédska. Ekonomika USA se snížila o 1,6 procenta a Itálie o 1,8 procenta. Naopak v růstu o více než dvě procenta pokračovalo Slovensko. Mírný růst zaznamenal koncem roku také Polsko.